

HEZKUNTZA-BERRIKUNTZA BIGARREN HEZKUNTZAN

► NEREA LOPEZ SALAS ETA AITZIBER SAROBE EGIUREN

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

Urte hauetan zehar, Bigarren Hezkuntzako zenbait ikastetxe eta etapatan (Lanbide Heziketan, DBHn eta Batxilergoan) aritu gara ZiTeO ikertaldea-rekin transferentzia-lanean: hainbatetan, konpetentzietan oinarritutako hezkuntzaren markoan, metodologia aktiboen inguruko formakuntza eskatu zaigu; zuzenean proiektu bidezko ikaskuntzari buruzko formakuntza eskatu digunik ere bada; diziplinarteko proiektuetan oinarritutako hezkuntza-eredua antolatzeko eskaerari ere erantzun genion... Azken batean, hezkuntza-berrikuntzari erantzuteko hainbat bide daude, eta, haiek ezagutzuz, bidelagunak bilatzen ditugu, elkarrekin helmuga berriak irudikatzeke.

Transferentzia-proiektuek aukera eman digute ikastetxeetako errealitatea bertatik bertara ezagutzeko eta etengabe irakas-lana elikatzeke, fakultatean bertan eskaintzen ditugun formakuntzak eguneratuta eta konektatuta egon daitezen errealitatean eta momentuan dauden egoera, estrategia, kezka eta abarrekin.

Bigarren Hezkuntzako irakasleen etengabeko prestakuntzaren alorrean, aspaldi ekin zion ikertaldeko Eugenio Astigarragak konpetentzietan oinarritutako hezkuntzan ardaztutako transferentziari. Hezkuntzako etapa gehienetan aritu den arren, aipagarria da Lanbide Heziketan izan duen ibilbide oparoa, aholkulari eta ikertzaile gisa, etengabeko formakuntzan hamaika esperientzia bildu baititu. Eugenio Astigarragak bere garaian urratutako bideari jarraituz, ZiTeO ikertaldea-rentzat EAEko Lanbide Heziketan Tknikarekin etengabeko kolaborazioan egindako bidea emankorra izan da, eta Eugeniok utzitako hari horretatik tira egiten jarraitzen dugu, EAEn ez ezik Euskal Herriko Lanbide Heziketa osoan arreta jarritz. Horren adibide da azken urteetan parte hartu dugun Mugaz Gaindiko Lankidetzaren proiektua, non EAEko, Nafarroako eta Iparraldeko Lanbide Heziketako irakasleekin eta alor ugaritako kideekin bilguneak dinamizatu eta sareak josteko ahalegina egin den.

Hamaika dira Bigarren Hezkuntzako irakasleen etengabeko formakuntzan egindako transferentzia-proiektuak: Mendizabala LHII, MGEP, Audio-ko Ikastola, IMH, Arizmendi Ikastola, Murgia BHI, Plaiaundi BHI, eta abar. Tokian tokiko errealitateetik abiatutako formakuntzak badira ere, guztiek ezaugarri jakin batzuk partekatzen dituzte. Lehena, tes-tuinguruak berak eskaintzen duen ezaugarria da,

TRANSFERENTZIA-PROIEKTUETAN, GAI KURRIKULARRAK, METODOLOGIKOAK ETA ANTOLAKETARI DAGOZKIONAK ERE JORRATZEN DIRA

irakasle identitateari lotzen zaiona: Bigarren Hezkuntzako irakasleen arloko espezialista-identitatea. Hori kontuan hartuta, egungo egoeraren azterketan eta hausnarketan eta etorkizunaren proiektioan kokatzen dugu transferentzia. Kolektibo bakoitzarekin hezkuntza-eraldaketaren gakoetatik hasi, ikastetxe-ko ikasleen irteera-profila irudikatu, eta kompetentzietan oinarritutako hezkuntzari begira identifikatutako helburuak lortzeko bide-orriak eraiki behar dira, gehienetan globalak eta, etaparen arabera, modulu artekoak edo diziplinartekoak. Aipatutako lehen ezaugarria kontuan hartuta, paradigma-aldaketak irakasleengan duen eraginean erreparatu eta Bigarren Hezkuntzako irakaslearen rol berria eraikitzea da beste mugarrietako bat, non norberaren eta kolektiboaren egiteko moduak berrikusi eta berriak sortzeko urratsak ematen diren. Ildo horretan, interesgarria da irakasleok hezkuntzari buruz ditugun hasierako kontzeptzioak zeintzuk diren arakatzea, jakintzat ematen dugun hori azaleratzea, norberaren

eta kolektiboaren hezkuntza ulertzeko modutik erai-kiko baita eraldaketa. Bestela, egun egiten duguna errepikatzen jarraitzeko aukera ere badago. Bada, formakuntza-saioetan, edukietan arreta jartzeaz gain, garrantzitsua da irakasleek dituzten sinesmen, kontzeptzio eta praktikan arakatzea (Young, 2013).

Transferentzia-proiektuetan, gai kurrikularrak, metodologikoak eta antolaketari dagozkionak ere jorratzen dira, landutakoa lurreratu eta praktikan aplikagarriak diren ekintzak edo proiektuak diseinatu, partekatuz, aplikatuz, aztertuz, ebaluatuz eta hobetuz. Transferentzia-saioak etengabeko elkarrizketan oinarritzen ditugu; izan ere, irakasleek euren praktikari buruzko hausnarketak ikuspuntu zatikatu batetik egiteko joera erakusten dute, arazo edo gai orokorretan jartzen baitute arreta, eta, aldiz, irakaslearen artean izandako eztabaidetan, hausnarketa kolektibo horietan ikuspegi globalago eta, era berean, sakonagoa eraikitzeke ahalmena nabarmena da.

Beraz, transferentzia bi plano elkarreragiletan kokatzen dugu: gelako praktikan oinarritutakoa (Tobin et al., 1994; Schön, 1992) eta ikastetxe-ko hezkuntza-kulturaren oinarritutakoa (Guisasola et al., 2001).

Aipatutako lanen erakusgarri gisa, Igor Lujanbio Lau-dioko Ikastolako DBHko koordinatzailearen hitzak jaso nahi izan ditugu. Ikastetxe horretan, DBHko etapan 3 ikasturtetan zehar egindako transferentzia-lana nola baloratzen duten galdetuta, hau da jaso dugun erantzuna:

Eztabaidarako gune bat sortu genuen elkarren artean, hausnarketarako tarte bat, Audio Ikastolan pedagogiaz hitz egiteko parada izan dugu, kurrikuluaz... Elkarrekin egindako urte hauek bide baten aurrean jartzeko aukera eman digute, eta berrikuntzaren bidean, prozesuan zehar erabaki kolektiboaren garrantzia azpimarratu nahi da). Balorazioa oso positiboa da, lehen aipatu bezala kolektiboan eragiteko urratsak markatu baitira, diseinuan esaterako: irteera-profila diseinatu, barneratzen hasi... Horrek izan behar du gure erreferentzia; gure ardatza, alegia. Idatzita asko daukagu... Orain, eremu praktikora eraman beharra daukagu, sarritan sentsazioa daukagu ibilbide luzea egin arren askotan atzeraka ere egiten dugula (iazkoa kasurako, dena lotuta, landuta geneukala COVID-19a etorri eta praktikara eraman ez). Beraz, gure erronka berrikuntza-prozesu honetan ikasitako guztia praktikan jartzea izango da. Bide horretan ikaslearen begiradari, ikasketa kooperatiboari (Huhezirekin abiatutako bidea hori ere) eta ebaluazioari heltzeko erabakia hartuta daukagu, eta, horretara iristeko, aurreko urteak ezinbestekoak izan dira guretzat.

Galdetu diogu ea zergatik ekin zioten bide horri, zein izan zen formakuntza-saioak jaso nahi izateko arrazoia, eta hauxe erantzuna:

Kolektiboan aldaketarako premia gailentzen hasi zenean izan zen. Eklrekin hasita geunden BHN, eta gure gabezia asko azaleratzeko balio izan zuen,

akademikotik haratago begiratu behar genuela ikaslea, gure parean jarri behar genuela, konfiantza izan behar genuela berengan; gure aldetik ere... Ikasleak eta ikasle taldeak irakaslearen eremu pribatu izateari utzi behar ziola ikusten genuen; zerbait aldatu beharra zegoela, alegia. Eta ezinbestekoa zela hautu kolektiboak hartzea, bakoitza bere kabuz ibili ordez. Horretarako, laguntza eske jo genuen Huhezira, norabide bat marka ziezaguten, begiak irekitzen lagun ziezaguten gure konfort egoeratik ateratzen laguntzeko, ea.

Testu horretan jasotzen den bezala, Bigarren Hezkuntzako kompetentzien markoan ardaztutako hezkuntza-berrikuntza bide interesgarria bezain emankorra izaten ari da, eta ildo horretan urratsak ematen jarraitzeko beharra dugu, Bigarren Hezkuntzako ikerketari, irakaskuntzari eta transferentziari esker hobetzen jarraitu dezan.

BIBLIOGRAFIA

GUISASOLA, J., PINTOS, M. E. ETA SANTOS, T. (2001). Formación continua del profesorado, investigación educativa e innovación en la enseñanza de las ciencias. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, (41), 207-222.

SCHÖN, D.A. (1992). La formación de profesionales reflexivos. Madrid: Paidós.

TOBIN, K., TIPPINS, D. ETA GALLARD, A.J. (1994). Research on instructional strategies for teaching science. In D.L. Gabel (editor) *Handbook of Research on Science Teaching and Learning* (45-93). New York: Mcmillan.

YOUNG, M. (2013). Overcoming the crisis in curriculum theory: a knowledge-based approach. *Curriculum Studies*, 45(2), 101-118.

